

Nr 9

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående beskattningen av reservbefälspremier.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 506 av herr *Enarsson* och II: 646 av herr *Oskarson* har hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning rörande ändrad lydelse av 2 § förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 30 november 1951 (nr 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

Till grund — — — denna inkomst.

Skatteberäkning enligt 1 § må ske endast under förutsättning att den inkomst, som skall ligga till grund för skatteberäkningen, uppgår till minst 5 000 kronor och tillika utgör minst en tiondedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1967; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om 1967 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 506.

Enligt 2 § andra stycket förordningen den 30 november 1951 angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst må *Bihang till riksdagens protokoll 1966. 7 saml. Nr 9*

sådan skatteberäkning ske endast under förutsättning att den inkomst, som skall ligga till grund för skatteberäkningen, uppgår till minst 5 000 kronor och tillika utgör minst en femtedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst.

Till grund för nämnda förordnings ursprungliga bestämmelser låg det förslag, som framlades av 1944 års allmänna skattekommitté i dess betänkande SOU 1949: 9. Spärregeln borde enligt kommittén utformas så att, samtidigt som den hindrade skattskyldiga att i oträngt mål göra framställningar om skattelindring, den icke skulle utgöra hinder för skattskyldiga i lägre inkomstkikt att komma i åtnjutande av den särskilda skatteberäkningen. Kommittén uttalade att det hade varit önskvärt att kunna göra rätten till särskild skatteberäkning beroende av antingen hela den i deklARATIONEN redovisade inkomstens storlek eller också av beloppet av den ackumulerade inkomsten. Detta skulle emellertid leda till alltför ojämna resultat, varför kommittén föreslog, såväl att skatteminskningen skulle uppgå till minst 100 kronor som att den ackumulerade inkomsten skulle utgöra minst 3 000 kronor. I proposition nr 170 till 1951 års riksdag fann föredragande departementschefen den av kommittén föreslagna spärregeln inte vara godtagbar. Den kunde enligt departementschefen inte anses tillräckligt effektiv och skulle dessutom vid tillämpningen medföra onödigt arbete och betydande olägenheter för såväl skattskyldiga som taxeringsmyndigheter. Enligt departementschefen borde spärregeln utformas på sådant sätt att såväl den skattskyldige som taxeringsmyndigheterna utan mer ingående uträkningar kunde konstatera, huruvida en ackumulerad inkomst var så stor att rätt till särskild skatteberäkning förelåg. En spärregel av innebörd att rätt till särskild skatteberäkning skulle inträda om den ackumulerade inkomsten uppgick till visst angivet belopp och utgjorde viss andel av den skattskyldiges taxerade inkomst skulle uppfylla de angivna kraven, även om en sådan regel i vissa gränsfall kunde leda till otillfredsställande resultat. Till vilket belopp den ackumulerade inkomsten skulle bestämmas och hur stor andel denna inkomst skulle utgöra av den taxerade inkomsten var en avvägningsfråga. Departementschefen fann, att särskild skatteberäkning borde kunna medges, då den ackumulerade inkomsten uppgick till minst 5 000 kronor och utgjorde minst en tredjedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. Den av departementschefen föreslagna spärrens konstruktion accepterades av bevillningsutskottet (bet. nr 62/1951), som likväl ansåg att man i huvudsak nådde det med spärregeln avsedda resultatet om beloppsgränsen sattes vid 4 000 kronor. Spärregeln i förordningens ursprungliga lydelse utformades i enlighet med utskottets förslag.

Förordningen om ackumulerad inkomst fick i viss mån karaktär av försökslagstiftning. Sedan förordningen varit i kraft inemot sex år ansågs en

översyn av bestämmelserna böra komma till stånd. År 1961 avlämnade skatteutredningen ang. ackumulerad inkomst m. m. betänkande i ämnet (SOU 1961:56). Utredningen föreslog i vad avser spärregeln att kvoterings-spärren skulle upphävas. I syfte att undvika en alltför stor arbetsbelastning för taxeringsmyndigheterna föreslogs en höjning av beloppsspärren från 4 000 kronor till 6 000 kronor. En sådan höjning ansåg utredningen för övrigt motiverad av penningvärdets fall. Till förmån för en enda beloppsspär talade också att det blev mycket lättare för de skattskyldiga att bedöma, i vilka fall de var berättigade till särskild skatteberäkning. Föredragande departementschefen förordade emellertid i proposition nr 114 till 1962 års riksdag att beloppsspärren skulle sättas till 5 000 kronor, därvid hänsyn tagits till de erinringar, som under remissförfarandet framförts från löntagarorganisationernas sida. Vid sådant förhållande ansåg departementschefen en kvoterings-spärr alltför vara erforderlig. En viss uppmjukning av denna borde emellertid göras och spärren syntes enligt departementschefen kunna jämkas till en femtedel, ett förslag som för övrigt alternativt framförts av utredningen i dess motivering. I sitt av 1962 års riksdag godkända betänkande nr 47 tillstyrkte bevillningsutskottet det i propositionen framförda förslaget. Utskottet uttalade därvid att om man beaktade, att konsumentprisindex under en elvaårsperiod (1951—1961) stigit med omkring 40 procent, den av departementschefen föreslagna höjningen av beloppsspärren till 5 000 kronor syntes måttfull. En sådan höjning torde erfordras för att inte i alltför hög grad öka beskattningsmyndigheternas arbetsbörda. Av samma skäl borde också den i propositionen föreslagna kvoterings-spärren bibehållas.

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återges följande.

Motionärerna framhåller, att den omständigheten att den ackumulerade inkomsten skall utgöra minst en femtedel av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten i och med stigande löner kommit att i många fall utgöra ett hinder för förmånligare beskattning. Såsom exempel åberopar motionärerna det fall att en anställningshavare enligt reservbefälskungörelse för krigsmakten efter fullgörande av första tjänstgöringsperioden vid 36 års ålder erhåller premie, i normalfallet fyra månadslöner i löneklass A 15 ortsgrupp 4 eller enligt 1965 års lönenivå 7 152 kronor. En tillämpning av förordningen om ackumulerad inkomst kommer i detta och andra liknande fall med hänsyn till den gällande kvoterings-spärren mera sällan att äga rum. Det kan inte anses tillfredsställande att inkomster av denna art blir hårdare skattebelastade än som i princip är avsett. Därför föreslår motionärerna att kvoterings-spärren sänkes till en tiondedel av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten.

Utskottet

Enligt förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst får särskild skatteberäkning äga rum om den ackumulerade inkomsten — d. v. s. inkomst som hänför sig till minst två beskattningsår — uppgår till minst 5 000 kronor (den s. k. beloppsspärren) och dessutom utgör minst en femtedel av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst (den s. k. kvoteringsspärren).

I de förevarande motionerna yrkas att kvoteringsspärren i förordningen om ackumulerad inkomst sänkes till en tiondedel. Som motivering för yrkandet åberopas det förhållandet att den gällande kvoteringsspärren i och med stigande löner kommit att förhindra en tillämpning av förordningen beträffande sådana ackumulerade inkomster, där en särskild skatteberäkning är synnerligen motiverad.

Det av motionärerna åberopade exemplet avser reservofficer som efter fullgörande av en första tjänstgöringsperiod, omfattande sammanlagt 170 tjänstgöringsdagar, vid 36 års ålder erhåller premie med 7 152 kronor enligt 1965 års lönenivå. Ett fullgörande av den första tjänstgöringsperioden innebär regelmässigt befordran till kapten, varefter en andra tjänstgöringsperiod påbörjas. Den andra tjänstgöringsperioden innebär tjänstgöringsskyldighet under 150 dagar och pågår t. o. m. utgången av det år under vilket anställningshavaren uppnår 47 år. Premien för den andra tjänstgöringsomgången utgår f. n. med 9 892 kronor enligt 1965 års lönenivå. I sammanhanget bör uppmärksammas att premiebelopp efter särskild framställning kan utbetalas i delposter under en tid av högst fem år. I praxis tillämpas regelmässigt förordningen om ackumulerad inkomst på utfallande reservbefälspremie, varvid denna anses hänförlig till det antal år, under vilka tjänstgöringsomgång eller del av tjänstgöringsomgång fullgjorts.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att det förändrade penningvärdet och den till följd därav stigande lönenivån kan medföra att förordningen om ackumulerad inkomst inte äger tillämpning. Detta är inte endast fallet i det av motionärerna angivna exemplet utan även i andra liknande fall, där den ackumulerade inkomsten visserligen överstiger beloppsspärren 5 000 kronor men är av sådan storleksordning att kvoteringsspärren förhindrar en särskild skatteberäkning. Spärregeln ändrades med hänsyn till penningvärdets förändring så sent som år 1962, och utskottet är på grund därav inte berett att f. n. tillstyrka en så genomgripande författningsändring, som motionärerna yrkat. Utskottet förutsätter emellertid att Kungl. Maj:t ägnar spörsmålet sådan uppmärksamhet att möjligheterna till skattehindring för ackumulerade inkomster inte begränsas till följd av det förändrade penningvärdet.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till det av motionärerna framställda lagstiftningsyrkandet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 506 av herr Enarsson och
II: 646 av herr Oskarson angående beskattningen av reserv-
befälspremier icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.
Stockholm den 1 mars 1966

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Tage Johansson, Lundström, Gösta Jacobsson, Enarsson, Paul Jansson, Mattsson och Tistad; samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt, Allard, Vigelsbo, Engkvist, Asp, Eriksson i Bäckmora, Andersson i Essvik, Enskog, Lothigius och Öhvall.